

การวิเคราะห์องค์ประกอบความเครียดเชิงบทบาทของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

A Factors Analysis of the Role Stress of Accountants in an Operational Level Worker in Companies in the Industrial Estate Authority of Thailand

จากรุวรรณ นาสมนุรณ์¹
ดร.พัชรนันท์ เพชรเชิดชู²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงองค์ประกอบของความเครียดเชิงบทบาทของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่เขตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ประชากรกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา คือ นักบัญชีระดับปฏิบัติการในสายงานบัญชีที่ทำงานในบริษัทที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจโดยใช้โปรแกรม SPSS

ผลของการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของความเครียดเชิงบทบาทของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่เขตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีจำนวน 12 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมาย องค์ประกอบด้านการปฏิบัติงาน องค์ประกอบด้านผู้นำ องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพในหน่วยงาน องค์ประกอบด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบด้านการปรับตัว องค์ประกอบด้านสุขภาพและจิต องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพทางสังคม องค์ประกอบด้านครอบครัว องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ และองค์ประกอบด้านกฎหมายและเทคโนโลยี โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดเชิงบทบาทของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่เขตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุป นักบัญชีระดับปฏิบัติการมีองค์ประกอบของความเครียดเชิงบทบาทหลายประการ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายและด้านการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้ที่

¹ นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาบัญชี หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เกี่ยวข้องกับนักบัญชีระดับปฏิบัติการ ควรตระหนักถึงปัจจัยเหล่านี้ เพื่อนำไปสู่การวางแผน การปรับปรุง การแก้ไขปัญหาเพื่อลดหรือควบคุมระดับความเครียดของนักบัญชีระดับปฏิบัติการไม่ให้ความเครียดระดับสูง และพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพงานของนักบัญชีระดับปฏิบัติการให้มีรูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้นไป

คำสำคัญ : องค์ประกอบ/ ความเครียดเชิงบทบาท/ นักบัญชีระดับปฏิบัติการ/ พื้นที่เขตการนิคมอุตสาหกรรม

Abstract

The objective of the study was to examine the factors analysis of the role stress of accountants in an operational level working on companies located in the industrial estate authority of Thailand

The population of this study was a group of accountants level working on companies locate in the industrial estate au managers working in enterprises located in the industrial estate authority of Thailand. Questionnaires were used as a research tool for collecting data. Main methods of the study were exploratory factor analysis (EFA). Data were analyzed by use SPSS statistical software to applied.

The results of the study indicated that in there were 12 factors related to the role stress of accountants in an operational level working on companies in the industrial estate authority of Thailand: assigned-burden factor, performed work factor, leader factor, relation-within-the-agency factor, morale in the work factor, work performance environment factor, adaptation factor, physical and mental health factor, social relationship factor, family factor, economic factor, law and technology factor. These factors were positively related to the role stress of accountants in an operational level working on companies in the industrial estate authority of Thailand at the .01 level of significance.

In conclusion, accountants level worker had several factors related to their role stress, particularly the assigned-burden factor and the performed-work factor. Therefore, those involved accountants level worker should realize these factors in order to lead to planning, improving, solving problems to decrease or control accountants level worker role stress levels not to have

role stress at a high level, and to develop the quality of life and quality of work of these accountants level worker to be in a more appropriate model in the future.

Keywords: Factor/ Role stress/ Operating accountant/ Industrial Estate Area

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในการขยายตลาดการค้า การลงทุน ตลอดจนความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมในสถานะเศรษฐกิจปัจจุบัน ทำให้การดำเนินธุรกิจมีการแข่งขันค่อนข้างสูง ไม่ว่าจะเป็นในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค จนถึงในระดับโลก การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดน ส่งผลให้ทุกองค์กรต้องปรับเปลี่ยน โครงสร้างขององค์กร บุคลากร ตลอดจนกระบวนการต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงกว่าที่ผ่านมา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นการสร้างมาตรฐานให้เป็นที่ยอมรับจากสังคมโลก การให้ความสำคัญกับทรัพยากรบุคคล จึงมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และยังส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องทั่วหน้าขององค์กร ซึ่งจากการปรับเปลี่ยนขององค์กรเพื่อให้ทันต่อการแข่งขันนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อตรงต่อตัวพนักงานขององค์กร โดยอาจทำให้พนักงานต้องมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการทำงาน เช่น มีภาระในการรับผิดชอบงานที่สูงขึ้น ระยะเวลาในการทำงานเกินกว่าปกติในขณะที่ผลตอบแทนที่พนักงานได้รับยังคงเท่าเดิม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนสามารถทำให้เกิดความเครียดได้ง่าย นอกจากนี้ในชีวิตประจำวัน บุคคลต้องเผชิญกับสิ่งแวดล้อมซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้บุคคลจำต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้สามารถปรับตัวเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้ ซึ่งจากรายงานการวิจัยความเครียดและปัญหาสุขภาพจิตของคนไทยทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2541 (ธงชัย ทวีชาติ และคณะ, 2541) พบผู้มีอาการเครียดถึงร้อยละ 67.6 และอาการเครียดที่พบได้สูงจะเป็นเรื่องของเศรษฐกิจ เงินทอง การเรียน การทำงาน และความรู้สึกกังวล โดยพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่ที่ทำให้เครียดนั้นมาจากในเรื่องปัญหาของการทำงานและอาชีพ

การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งรอบกวนที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ ขัดแย้งใจ วิตกกังวล อันเป็นผลให้บุคคลมีความเครียดทางจิตใจและอารมณ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งความเครียดเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ความเครียดเป็นความกดดันที่ทำให้บุคคลมีความไม่สบายใจ วุ่นวายใจ และทำให้เสียความสมดุลของตนเอง อันเป็นแรงผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป เมื่อพิจารณาเฉพาะในฝ่ายสนับสนุนแล้วจะพบว่า ในแต่ละงาน

ล้วนมีส่วนส่งเสริมให้การประกอบธุรกิจขององค์กรดำเนินไปได้ด้วยดีทั้งสิ้น และในบรรดางานต่างๆ เหล่านั้นงานการเงิน การบัญชีถือได้ว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุดงานหนึ่งที่มีส่วนอย่างสูงยิ่งในการบริหารจัดการงานในองค์กร เพราะงานด้านการเงิน การบัญชีถือเป็นปัจจัยหลักที่ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบด้านการเงิน การบัญชีต้องเอาใจใส่อย่างเคร่งครัด ทุกขั้นตอนของการทำงานจะต้องอาศัยระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ ตลอดจนนโยบายต่างๆ จะต้องชัดเจนและแม่นยำ จึงจะส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชีในองค์กรเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้ในเรื่องมาตรฐานการบัญชี กฎหมายภาษีอากร ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องต่างๆ เป็นอย่างดี

จากสภาพความเป็นจริงที่ปรากฏในการปฏิบัติงาน คนส่วนมากมักจะคาดหวังในความสำเร็จของงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งหากการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จก็จะเกิดความพึงพอใจ แต่ในทางตรงกันข้ามหากการปฏิบัติงานนั้นๆ ประสบปัญหาหรืออุปสรรคทำให้งานเกิดความล้มเหลวหรือไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ ผู้ปฏิบัติงานอาจตกอยู่ในภาวะแห่งความไม่พึงพอใจ ส่วนจะมากหรือน้อยนั้น จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวของบุคคล แต่ผลกระทบที่มักเกิดขึ้นเสมอก็คือ ความทุกข์ใจ ความไม่สบายใจและความกังวลใจ (Worry) ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้เกิดผลกระทบทางจิตใจนี้เราเรียกว่าการเกิดความเครียด (Stress) (ลักขณา สรีวัฒน์, 2544)

จากการศึกษาของกองอาชีวศึกษา กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียดในการทำงานพบว่า มีสาเหตุจาก 6 ประการคือ สาเหตุที่เกิดจากลักษณะงาน สาเหตุที่เกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงาน เกี่ยวกับสภาพความขัดแย้งระหว่างสิ่งแวดล้อมของผู้ทำงานและหน่วยงาน เกี่ยวกับโครงสร้างและบรรยากาศของหน่วยงาน เกี่ยวกับความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน และเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในหน่วยงาน (อมรากุล อินโธษานนท์, 2534, น.28-30)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจะส่งผลต่อการเกิดความเครียดเชิงลบทางทบาทของนักบัญชี ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรต่างๆ ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่ปฏิบัติงานด้านการบัญชี ได้พบสภาพการณ์ต่างๆ ซึ่งก่อให้เกิดความเครียดขึ้นกับตนเอง และคาดว่านักบัญชีที่ปฏิบัติงานในองค์กรอื่นๆ คงมีสภาพไม่แตกต่างกัน จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดเชิงลบทางทบาทของนักบัญชี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า ปัจจัยใดบ้างไม่ว่าจะเป็นในด้านของของสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร และสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อความเครียดเชิงลบทางทบาทของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ทั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักบัญชีระดับปฏิบัติการในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัย

ครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเป็นข้อมูลสนับสนุนในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาสภาพการทำงานเพื่อลดภาวะความเครียดของนักบัญชีสำหรับองค์กรอื่นๆ ต่อไป รวมทั้งการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อลดระดับความเครียดของนักบัญชี และนำไปสู่แนวทางในการวางแผนส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตและความเครียดเชิงลบของนักบัญชี อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านการบัญชีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เกิดการยอมรับ ได้รับความไว้วางใจ และเป็นกำลังสำคัญอีกส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยความเครียดเชิงลบของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของปัจจัยความเครียดเชิงลบของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำนวน 3,167 บริษัท (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2558) สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษานักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เนื่องจากเป็นบริษัทที่มีความเป็นผู้ประกอบการอย่างชัดเจน และเป็นสถานประกอบการธุรกิจด้านการผลิตที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยพิจารณาว่าเหมาะสมที่จะเป็นตัวแทนของสถานประกอบการอุตสาหกรรมทั้งขนาดกลางและขนาดใหญ่ในภาพรวมและสามารถใช้เป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้ โดยนักบัญชีระดับปฏิบัติการเป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย นำมากำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973. อ้างอิงจาก พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2551, น. 138) กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 355 บริษัท

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ผู้บริหาร นักบัญชี และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเครียดเชิงลบของนักบัญชีระดับปฏิบัติการ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักบัญชีให้มีลักษณะที่เหมาะสม

2. เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาองค์กร ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรและสภาพแวดล้อมภายในองค์กร ที่มีผลกระทบต่อความเครียดของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

3. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง เสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

4. เป็นข้อมูลให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง นำไปประยุกต์เพื่อลดภาวะความเครียดของบุคลากรในหน่วยงาน

5. เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลความเครียดเชิงลบทางของนักบัญชีระดับปฏิบัติการในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยให้เหมาะสม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักบัญชีที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่จัดตั้งอยู่ในเขตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งมีจำนวน 3,167 สถานประกอบการ ซึ่งกระจายอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศไทย วันที่ 3 ธันวาคม 2558(การนิคมอุตสาหกรรมในประเทศไทย กรมโรงงานอุตสาหกรรม. 2558 : เว็บไซต์)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักบัญชีที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 355 บริษัท ซึ่งสามารถนำมากำหนดกลุ่มตัวอย่างตามภูมิภาคต่างๆ ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกสถานประกอบการอุตสาหกรรมแบบเจาะจง โดยการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็นแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยการแบ่งสถานประกอบการในเขตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ตามภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งทางการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยได้มีการจัดแบ่งไว้แล้ว 4 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้

ขั้นที่ 2 การเลือกสถานประกอบการอุตสาหกรรม แล้วสุ่มตัวอย่างจากทุกภาคออกมาตามสัดส่วนมากน้อยของแต่ละภาค โดยต้องใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด เนื่องจากแต่ละภาคจะมีรายสถานประกอบการที่ไม่เท่ากัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามซึ่งได้สร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นได้ และผู้วิจัยประยุกต์จาก ชุมพรศรี ฉัตรปียานนท์ (2538) โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเครียดเชิงบทบาทของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบมาตราวัดตามวิธีของลิเคอร์ท (รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์, 2533:85)

ตอนที่ 3 ความคิดและข้อเสนอแนะ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

- กำหนดค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมีดังนี้

1. สกัดองค์ประกอบ
2. ทำการหมุนแกน
3. ตั้งชื่อองค์ประกอบ

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ ในการวิเคราะห์และอธิบายผล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการมีขั้นตอนการวิจัย ตามลำดับ ดังนี้

1. การเตรียมข้อมูลและการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้โปรแกรม SPSS
2. การสกัดองค์ประกอบ โดยใช้วิธีสกัดองค์ประกอบแบบวิธีความเป็นไปได้สูงสุด (Maximum Likelihood Method: MLM)
3. การหมุนแกนองค์ประกอบ โดยใช้วิธีหมุนแกนองค์ประกอบแบบมุมแหลม (Promax)
4. การกำหนดชื่อองค์ประกอบ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบของความเครียดเชิงบทบาทของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์ประกอบของความเครียด จากข้อมูลในแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 515 ราย แบบสอบถาม

ประกอบด้วยคำถามจำนวน 48 ข้อ ที่เกี่ยวเนื่องกับความเครียดเชิงบทบาทของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัท ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจในการศึกษา ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจเพื่อสกัดองค์ประกอบของความเครียดเชิงบทบาทของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ที่สังเคราะห์ได้จากวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ มีจำนวน 12 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพในหน่วยงาน จำนวน 4 ตัวแปร
2. องค์ประกอบด้านผู้นำ จำนวน 5 ตัวแปร
3. องค์ประกอบด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน จำนวน 3 ตัวแปร
4. องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพทางสังคม จำนวน 3 ตัวแปร
5. องค์ประกอบด้านการปรับตัว จำนวน 4 ตัวแปร
6. องค์ประกอบด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 4 ตัวแปร
7. องค์ประกอบด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 4 ตัวแปร
8. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน จำนวน 6 ตัวแปร
9. องค์ประกอบด้านสุขภาพและจิต จำนวน 5 ตัวแปร
10. องค์ประกอบด้านครอบครัว จำนวน 3 ตัวแปร
11. องค์ประกอบด้านเศรษฐกิจ จำนวน 3 ตัวแปร
12. องค์ประกอบด้านกฎหมายและเทคโนโลยี จำนวน 3 ตัวแปร

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความเครียดเชิงบทบาทนักวิชาชีพบัญชีระดับปฏิบัติการ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. องค์ประกอบของความเครียดเชิงบทบาทนักวิชาชีพบัญชีระดับปฏิบัติการ ประกอบด้วยองค์ประกอบทั้งหมด 12 องค์ประกอบ
2. ผลการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่าตัวแปรในองค์ประกอบเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ ค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity เท่ากับ 28063.300 แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ดัชนี ไกเซอร์-ไมเยอร์-ออลคิน (Kaiser-Miyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) เท่ากับ .866 ซึ่งเป็นดัชนีที่บอกความแตกต่างระหว่างเมตริกซ์ สหสัมพันธ์ของตัวแปร สังเกตได้ ซึ่งควรจะมีค่ามากกว่า .80

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยความเครียดเชิงบทบาทของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัทในพื้นที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พบว่า องค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ประกอบด้วย 12 ด้าน คือ ด้านสัมพันธภาพในหน่วยงาน ด้านผู้นำ ด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านการปรับตัว ด้านการปฏิบัติงาน ด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านสุขภาพและจิต ด้านครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ และด้านกฎหมายและเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับวัชรวิชัย (2541 : 117-120) นิตติ (2544 :60) ที่วิจัยค้นพบว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดประกอบด้วย ปัจจัยทางเศรษฐกิจ การงาน ภูมิสำเนา ขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทั้งจากครอบครัวและผู้บริหาร รวมถึงบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมภายในองค์กร โดยปัจจัยดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันสูงกับพฤติกรรมการแสดงออกทางความเครียด ที่ก่อให้เกิดความเครียดโดยรวมทุกด้าน สอดคล้องกับชุมพรศรี นัทรปิยานนท์ (2536: 45) ที่ศึกษาว่าปัจจัยสุขภาพ ปัจจัยทางสังคม การขาดทักษะในการปฏิบัติงาน การเปลี่ยนแปลงระบบงาน จำนวนบุคคลากรไม่เพียงพอ มีความสัมพันธ์กับความเครียดของนักบัญชีในสหกรณ์ครู และจากแนวความคิดของบราวน์ และโมเบิร์ต (วิลาวณิช วรศรีหิรัญ 2537 :15) กล่าวว่า งานที่ได้รับมอบหมาย งานที่ยากเกินไป งานที่คลุมเครือ หรืองานที่มากเกินไป บทบาทของบุคคล สิ่งแวดล้อมทางสังคม ชีวิตส่วนตัว ปัญหาครอบครัว ปัญหาของผู้บังคับบัญชามีอิทธิพลส่งผลให้เกิดความเครียด

โดยสรุป นักบัญชีระดับปฏิบัติการมีองค์ประกอบของความเครียดเชิงบทบาทหลายประการ โดยเฉพาะองค์ประกอบด้านภาระงานที่ได้รับมอบหมายและด้านการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักบัญชีระดับปฏิบัติการ ควรตระหนักถึงปัจจัยเหล่านี้ เพื่อนำไปสู่การวางแผน การปรับปรุง การแก้ไขปัญหาเพื่อลดหรือควบคุมระดับความเครียดของนักบัญชีระดับปฏิบัติการไม่ให้ความเครียดระดับสูง และพัฒนาคุณภาพชีวิต คุณภาพงานของนักบัญชีระดับปฏิบัติการให้มีรูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัย พบว่าความเครียดของนักบัญชีในองค์กรประกอบต่างๆ ควรได้รับการเอาใจใส่จาก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องพิจารณาดูแลสุขภาพนักบัญชีอย่างต่อเนื่องและมีความสม่ำเสมอ มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการพิเศษขึ้น เพื่อลดความเครียดและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของนักบัญชีระดับปฏิบัติการของบริษัท และจะส่งผลสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพต่อไปนั่นเอง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. องค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ นำไปใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบแบบยืนยัน
2. ตั้งองค์ประกอบให้มีจำนวนตัวแปรที่มากขึ้น และนำตัวแปรที่ได้ไปวิเคราะห์องค์ประกอบในบุคคลหลายกลุ่ม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2546). **ศึกษาความเครียดของคนไทย**. กรุงเทพฯ: บิยอนด์พับลิชชิง.
- พสุ เดชะรินทร์. (2536). **การบริหารความเครียด**. จุฬาลงกรณ์สาร 5. (กรกฎาคม-กันยายน) : 83-96.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2548). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ ออฟ เคอร์ มีสท์.
- รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. (2533). **การวัดทัศนคติเบื้องต้น**. ชลบุรี: ภาควิชาหลักสูตร และการสอน. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รังสรรค์ โฉมยา. (2543). **จิตวิทยา : พื้นฐานในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์**. มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลักขณา สริวัฒน์. (2544). **จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อมรากุล อินโชนานนท์. (2534). **ความเครียดในการทำงาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- อรุณ รักธรรม. (2534). **พฤติกรรมความเครียดในองค์กร**. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชุมพรศรี ฉัตรปยานนท์ (2538). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเครียดของครูในโรงเรียนมัธยม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิติ ภิรมย์ (2544). **ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดของข้าราชการพลเรือน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ.(2551). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้: ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน**. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วัชร ไซยจันดี. (2541). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการสอนภาคปฏิบัติของอาจารย์นิเทศ** วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. ปริญญาโท

- การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิลาวัณย์ วรศรีหิรัญ. (2537). **ความเครียดของนิสิตปริญญาโทวิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2535**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชา จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศรวณีย์ บัวขม. (2539). **สภาวะความเครียดและวิธีลดความเครียด จากการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิตติวรรณ เทียมแก้ว และคณะ. (2546). **สภาวะและที่มาของความเครียดของครูที่ปฏิบัติงานในเขต จังหวัดเชียงใหม่**. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.jvkk.go.th/abstract/report.asp?code=400430000025>.
- รายชื่อโรงงานนิคมอุตสาหกรรม. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.ieat.go.th>.
เกณฑ์การแบ่งขนาดของธุรกิจ. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.thaichamber.org>
- Baker, B. D., & Karasek, A. R. (2000). **Stress**. In Levy, S. B., & Wegman, H. D. (Eds.), **Occupational health: Recognizing and work-related disease (4rd ed)**. Philadelphia:Lippincott, Williams & Williams.
- Baron. Robert A. and Jerald Greenberg. (1990). **Behavior in Organization**. Boston : Allyn and Bacon.
- Breaugh, J., and Colihan, J. (1994). **Measuring facets of job ambiguity: construct validity evidence**. Journal of Applied Psychology.
- Cooper,C.L., & Marshall, J. (1976). **Occupational Source of stress**. Journal of Occupational Psychology.
- Farmer, et al. (1984). **Stress management for human services**. Michigan : Stage Publication.
- Freeman, R. E. (1992). **Management**. (5th ed.). New Jersey: Practice – Hall.
- Wagner, JojnA., and Hollenbeck, John R. (1992). **Mangement of organizational behavior**. New Jersey : Prentice – Hall.